

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din.
Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvu Novin v Črensovc, Prekm.

„Vredništvo i opravištvu Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejma. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvu „NOVIN“.

125 kil soli.

(Na naslov Finančnoga okr. ravnateljstva v Maribori. Ad. št. 5243 z dne 30. VII. 1923. Fin. kontrola v G. Lendavi.)

Samo kratko pesem v delavnom gvanli, naj ne bo nikše zamere!

Meseca septembra 1922. leta je zagrabo mali posestnik Gjergjek Štefan v Kovačevcih št. 38., dve vreči z Vogrskoga pripelane pšenice; to pšenico je odpelao v Bodonce k trgovci Hahni i kilo pšenice je zameno za kilo soli v grudi. Zamenjavo sta končala, pšenica je ostala v Bodoncih, naš je pa pripelao 125 kil soli.

Tak je bilo, to trdi g. Gjergjek i tudi trgovec Hahn. Zdaj pa dale.

24. junija 1923. i pridejo financi v hižo Gjergjeka, brez kakšega občinskoga poglavara, premečejo celo hižo (hižna preiskava je to, tak se pravi po reči vručenih gospodov!) i najdejo iz — skoro pred ednim letom kuplane soli — 37 kil. Ta sol je švercana, je bilo sredi povedano Gjergjeku, zato so jo gospodje financi zaplenili. Sol je stala pri župani do konca meseca avgusta. Šteri den, šteri den ne, to je ne važno, važno pa je to, da so palik prišli gospodje financi, sol so na „licitaciji“ odali. Kila je šla po 5 dinarih, za 37 kil je bilo plačano 370 rajnški.

Te peneze so prej odposlali v državno blagajno, Gjergjeku pa povedali, naj plača ne več i ne menje, samo 370 rajnškov štrofa.

Tak je bilo modro sojeno — kak pravim meseca avgusta 1923. leta.

Do tec bi v redi bilo vse Samo zatem se je začnola nevol.

To je pa tak, kak v naslednjih vrstaj opišem.

G. Gjergjek je lepo, mirno, po domače povedao: „Sol je kuplena pri trgovci, potrdi on, potrdijo drugi. On što me je naznalo, da sem meo švercano sol — na mlo povedano — je gučao po krivici. Dajte mi gospodje priliko, da jaz posvedočim, na šteroj strani je pravica, ali pa posvedočite vi, da vi mate prav i ne jaz. Se zna, kaštige prve ne plačam“.

Skoro leto dni mine, ali stvar je ešče ne rešena. Štrof je tudi ne vplačan. Gospodje v G. Lendavi pravijo, da je cela stvar v Maribori numera telko pa telko. Stvar bi leko ostala v Maribori, samo sol bi jako dobro prišla ubogim kravicam v Kovačevcih. Zato pa, v imeni poštenoga gospoda Gjergjek Štefana prosimo, poskrbite se na pristojnem mestu, da ta pesem naj ne ostane brezi — po človeškom i božjem zakoni pravičnoga konca. Samo telko prosimo. (Naznamo v Maribor. Prosimo več takših pesmi. Vr.) P. D.

NEDELA.

Po Ris. VI. Evang. sv. Marka VIII. 1—9. Jezusi se smili lačna vnožina. Tebi tudi? Keliki nemajo kruha, odevala, obüvala, na teli, še več jih pa nema na duši, ar ne pozna še Kristuša. Se ti smilijo tej? Ki zapravlja na vživanje svojo vrednost i golim nagim dušam i telom ne privošču pokrivala samoga sebe sleče najlepšega odevala: ljubezni do bližnjega.

Ljubézen do bližnjega. *)

Moj Bog, kelko se greši z obreküvanjom! So ljudje — i dosta jih je! šteri se komaj čakajo, da zvedijo kakši skriven greh bližnjega, zato da ga razglasijo. Ništerno delo jim je ne ljubše, nego to raznašati i razglašati v svet. — O, so ljudje, ki najrajši — kak stvarci — rovajo v blati; ki kak mühe najraj sedajo na gnilobo — ljudje, šteri so podobni tistim domačim živalim, štere iz mesnic najraj raznašajo čonte i pokvarjeno meso, ljudje, šterim so stari Rimlani vžgali na čelo slovo C (obreklivec)! — ljudje, šteri so ne zadovolni s tem, da raznašajo istinske skrite grehe bližnjega, nego šče lažejo, si grehe na bližnjem še izmišljujejo, ali pa jih povekšavljejo!

Predragi! Vsi tej ljudje navekše hudo grešijo. Kak ne? Ali ne žalijo na vso moč lübezni do bližnjega i tak Boga, šteroga zapoved je ta lübezen? Ogovarjalci i ogrizavalci s predrznov rokov posegajo po dobrom imeni bližnjega i njemi kradnejo čast. Ali vam je znano, da je menjša nesreča, stopiti pred bližnjega i ga vdariti s pesnicov v obraz, menjša hüdobja, prikrasti se njemi v hišo i vkrasti njemi premoženje; menši greh v tmičnoj noči jemi vužgati streho — nega vzeti ali le oskruniti jemi čast i dobro ime? Peršonska čast i dobro ime sta med največšimi kinči človeka. Dobro ime je bolše nego obilno bogastvo, pravi Sv. Pismo. — Se zna. Pa tudi bolše nego vüčenost, nego lepota, zdravje, nego življenje — bolše je dobro ime! Svetloba oči razveseljuje dušo, dobro ime masti čonte, pravi na drugom mestu Sv. Pismo, t. j.: dobro ime je življenje i moč človekova.

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

Glas.

Slovenska Krajina.

Dijaški Orel v M. Soboti. Katoličanski prekmurski dijaki so letošnje šolsko leto zaključili s tem veselim dogodkom, da so ustanovili svoj lastni Orlovski odsek. Na ustanovni občni zbor je prišeo tudi mariborski bogoslovec g. J. Meško, šteri je predsednik dijaške orlovske srenje. Novomi odseki želemo vnoogo uspehov i ga opominjamo, da ostane na poti, po šteroj hodi Orel že telko let. Pokrovitelj dij. orl. odseka je dr. Fr. Sušnik profesor. Kotrig ma z Orliču vred okroglo 50.

D. Bistrica. V nedelo, 6. julia je na povabilo naše občine D. Bistrica priredo žižkovski orel lepo pošteno zabavo. Začelo se je gibanje, da si tudi mi Dolnjbistričanci ustanovimo Orla. Celo delo je v rokah g. Korena.

Kak se je vršo cerkveni rop v Črensovcih? Jul. 6. ob polnoči so vdrl v segeštijo. Hüdodelniki so ne poznali razmer, to je največša sreča v strašnoj nesreči. Vzeli so iz pokopališča leseni križ, na toga postavili nekši železni rud i s tem zdignoli teške segeštjske hrastove dveri z čepov. Skoz luknjo so se potegnoli v segeštijo, od tec šli v cerkev, vlomili tabernakl pa odnesli kinč naših duš, telo božega Zveličatela v monštranci i v velikom ciboriji. — V segeštiji je bilo vse odpreto, bi lahko odnesli tri kelihe i eden ciborij i ar razmer neso poznali, so tu nikaj ne gledali, nego zraven šli v cerkev i vlomili v tabernakl. Monštrance srednji mali delček, gde se shranjuje bože telo, je bio samo srebrni, a ciborij pa (veliki kelihi za preiščavanje) je bio celi srebrni. Male hoštije so razmetale hüdobne roke po segeštiji i pred segeštijom na prag, veliko so pa vrgli ta na konik, šteri pela od pokopališča črensovskoga do Žižkov, mimo žižkovskoga pokopališča. Bože telo so z velikov žalostjov pobrali vküp domači g. plebanoš. Fara bo za strašen greh bogoskrunstva opravila pobožnost pomirenja na čast Srci Jezušovomi v olt. Svestvi. Pomotoma je dneštjeden javljeno, ka sta dva keliha odnešeni, samo eden je i monštranca, to je dve posodi i svioni plašček od ciborija.

Tišina. Prvo sveto mešo so darüvali 6. julia v lepoj našoj Marijinog cerkvi častiti g. Kühar Janoš novomešnik z Gradišča, brat pokojnoga beltinskoga plebanoša. Novomešnika so s procesijov sprevodili od rojstne hiše v cerkev. Predgo so držali mili g. dr. Fr. Rogač, kanonik iz Sombotela. Lepo predgo je genljivo poslušalo več jezer lüdi zvüna cerkve. (Predgo objavimo v Marijinom listi. Vr.) Pri sv. meši so novomešnika vodili domači g. pleb. Krantz Jožef, nav-

Fabilola

ali

Cerkev v katakombah.

II. Boj.

Od 2000 ne sme biti menje.

„Jaz ti prinesem 4000!“

„Oj, to pa to; odked pa maš to premoženje? Ali si koga vmorila ali vkradla, moja lüba? Znaš ka — zakaj bi čakala do jutri. Precej vütro ali pa dnes se vzemiva, če ti je le po voli.“

„Le malo potrpi! Penezi so pošteno zaslužen, samo nikaj maloga moreš ešče prle včiniti. Prle sem ti pravila, da mam nekši guč, ki še tiče tvojega vjetnika!“

„No, dobro, pa ka ma on opraviti na najnom gostüvanji?“

„O ešče veliko!“

„Ka denok?“

„O nesme vmreti!“

Oživljenje.

Vesela, da se je vse tak posrečilo, je šla Afra že kesno po noči proti domi od Hifaksa. Bila je lepa, pa malo prehladna zimska noč,

zato se je dobro zasükala v svoj plašč i naglo stopala; kda se je pa približala do tistoga konca casarske palače, kde je Sebeščan meo svojo hišo i kde je stao steber „meta sudans“ imenüvan, je nikelko postala i se zarežala na ves glas, kak da bi jo té kraj spominäo na kaj smešnoga. Ravno je štela iti naprej, kda jo naednok zgrabi nekša mrzla roka.

„Ne bi te spoznal, če se ne bi režala“ jo nagovori, „ali tvoj čüden smeh te taki ovadi. Komi si se pa tak režala?“

„Tebi!“

„Zakaj meni?“

„Ravno sem mislila na najni zadnji shod tükar i sem se spomnila, kak si se ti vkanol!“

„To je zaistino lepo, Afra, da misliš na mene, čeravno jaz na tebe ne mislim!“

„Oj, le ne guči tak! Jaz več nesam robinja Afra, nego prosta Jübala. — pa za nekaj vör bom — i žena Hifaksa, povelnika mauritanskij strelcov!“

„Gotovo vsega poštüvanja vreden človek! Samo da bi poleg domačega jezika ešče znao kakši drugi jezik. Ta mala vöra nama pa bö zadosta da spraviva svoj poseo vred! Prle si pravila, da sem se vkanol; ti si mi naimre mis-

lila povedati, da me za norca imaš? — Kak lepe reči si mi davala, ali ka mam zdaj od vsega toga? Kde so tvoje oblübe? i kde so moji penezi, štere sem ti zdavao za oblübe?“

„Povej mi, ali zaistino vörješ v moje compnije?“

„Ka pa te?“ — „Ali so pa samo za vkanjenje i mamilo?“

„Ne popolnoma, ve vidiš, da sva se rešila Fabija i da ma zdaj hči celo verstvo v rokaj. To je bilo prvo, ka sva mogla včiniti!“

Korvin pri tej reči skoči na stran, tak se preplaši i ves začüden se pita: ali zaistino misliš, da majo tvoje compnije moč i da so spravile Fabijana s sveta?

Afra si je to le zmislila, kda je vidila, da so Korvina tak močno pretresle njene reči; te vtis je pa štela obrniti na svoj hasek, zato je nadalüvala: Ka pa drugoga? Na takši način leko spravim vsakoga s poti, što mi je napoti.

„Lejko noč, lejko nōč“ ponavlja Korvin i ves preplašen beži domov.

„Počakaj, počakaj ešče malo!“

(Dale.)

zoči so pa bili ešče sledeči g. duhovniki: Slepce Ivan kanonik, Vadovič Rudolf, Čačič Jožef, Horvat Jožef plebanošje, Klekl Jožef vp. pleb. i narodni poslanec, Hauko Jožef, Kreps August, kaplana, Jerič Ivan i Herman Ferdinand novomešnika i Kolenc Franc bogoslovec. Po cerkveni božoj službi, pri šteroj je novomešnik prečisto oči i rod — mati je že pokojna, — je dao neštetoj vnožini svoj prvomešniški blagoslov. Za tem je pa pogostio duhovščino, rod i poznanec z dostojnim i mirnim, lepim obedom pa večerjov. Pri obedi je domači g. pleb. pozdravo novomešnika i dr. Rogača, šteri se je toplo zahvalo za pozdrav i za lubezniv sprejem na Tišini na tišinskem farofi, na šteroga ga veže telko lepih i žalostnih spominov, posebno spomin na pokojnoga dr. Fr. Ivanocija, kanonika, svojega velikoga dobrotnika. (Pokojni so spravili dr. Rogača v šolo. Vra.)

Na „Martinišče“ nabralo Frenčak Jožef, glavni nabirač v Gomilici 326 Din. Utrša Bara z G. Cistrice pri svojoj Roži Marijinov z radosti 24 Din. Bog plati! O le naprej!

Pri Sv. Jüriji smo dobili novo poštarico Gospodi Horvati, bivšemi notari, so odvezli pošto zavoljo nekše malenkostne nerednosti, ki se je pripetila na pošti. Tak ravno je odstavljen tudi bivši pismošoj. Poštni urad se zdaj nahaja v Rafflovoj gostilni. Domačinom, ki so prejšnjega poštarja, g. Horvata tožili, se zdaj cilo dobro godi. Uradniki so 1. ga julija še ne dobili svoje plače, ker na pošti ne bilo denarja. Še dogodilo se je, da niti 8. ga ne dōbo plače en penzionist. Na pošti se zdaj tudi zahteva, da drž. uradniki nakaznico, po šteroj dobi peneze more tudi župan podpisati, po denar mora priti vsaki osebn, drugači ga ne dobi. — Dne 8. ga toga meseca je obiskao mariborski veliki župan g. Pirkmayer tudi Gornje Prekmurje, bio je na Čankovi, v Gornjoj Lendavi i pri Sv. Jüriji. Vseposvod so ga sprejemali občinski županje.

Gostje iz Ljubljane. Preminoči teden so obiskali našo Krajino, naše Prekmurje igralci od gledališča „Drama“ iz Ljubljane. Predstavljali so dve igri: „Vrag“ i „Tat“. Bili so v Soboti i v Lendavi. Kakor so sami pravili, nej so oni prišli k nam, da bi tu kaj zaslužili, nego prišli so, da pokažejo kakša je slovenska umetnost, itak pa so kak najbolje zadovoljni i sō šli od nas z najboljšim vtisom. Mi se našim umetnikom prav iz srca zahvaljujemo na njihovem obisku, mi smo se veselili njihovoga prihoda i tembolj smo spradoščeni zdaj, kda so nam i našim Madjarom tudi pokazali našo slovensko umetnost, štera se lahko primerja s šterovte drugih narodov. Te njihov obisk je velki korak naprej v našem nacionalnem življenju, zato jih mi vabimo da nas večkrat obiščejo, da s tem dosta pripomorejo še boljšoj bodočnosti našega naroda v duševnom življenju.

Uradna naznanila.

Razglas. Po obvestili generalne direkcije je odločilo g. minster za finance v pitani, ali morajo imeti pridelovalci vina za točenje lastivnoga povja posebno obrtno pravico kak tudi pravico za točenje, tak le: 1. Goričanci, šterim se po predpisaj dopusti točenje vina lastivnoga povja, štero pa ne sme trpeti duže nego tri mesece, so zavezani, plačati takso po 62. t postavki; plačati pa morajo najnižjo takso po broji prebivalcov v kraji, v šterom točijo. 2. Či tej goričanci ne točijo na leto več kak tri mesece, so ne dužni plačati takse do 63. tar, postavki: Če pa točijo duže, morajo meti osebno pravico i či zahteva narava točenja, tudi krčmarsko pravico. Točenje lastivnoga povja teda ne sme trpeti duže kak tri mesece. (Uradni list, št. 59.)

Politične drobnije.

„Szabadság“ (27. št. napada „Slovenca“ ka je prej te list pisao, da v Prekmurji vsi županje kradnejo: Nadale se zaženē v ljubljansko občinsko poglavarstvo, ka je prej to vlada zato razpustila, ka je slabo gospodarilo. Ne edno, ni drugo ne je istina. „Slovenec“ toga ne je pisao, da naši županje kradnejo, nego pisao je že večkrat, zakaj ne ga občinskih volitev pri nas, kak vsi zahtevamo. A ka teh nega, zato so ravno neredi pri občinah. I to je sveta istina. Prvi nered pri vsakoj občini je to, ka njej ne dajo stare pravice, ka bi si volila za župana, koga bi si štela; i da ne županov, tudi nega v vnojih mestaj rednih občinskih računov. To vsi znamo. Ljubljansko poglavarstvo je pa vlada ne zato razpustila, ar je to slabo gospodarilo — ešče prav dobro je, — nego zato, ar so nej vodili občine demokratje, kak bi radi. Šlo se je za oblast i za peneze gotovim gospodom demokratske stranke.

Država.

Smrt finančnoga stražnika. Na vrhi Golice pri austrijskoj meji je švercar Lederer z nožom smekno stražnika Brinška. Po hūdodel-

stvi je Lederer zbežao prek meje. Ranjenoga stražnika so spravili v kučo, gde je naskori vmro.

Smrt salezijanskoga klerika. V soboto 5. julija jo Mura pa poželela človeški aldov. V svoje valove je pokopala mlado življenja čistotoga g. Sivca, klerika v Veržeji. Te se je šo z ednim drugim tovarišom kopat. Prišeo je v veliko globočino i ar je plavati ne znao, ga je voda potegnola na dno i se je več ne pokazao. — Pokojni je doma v Ljubljani i je bio edini matere dovica. — Priporočimo ga srci Jezušovom, rav tak tudi njegovo mater, da jo potolaži v njej velkoj žalosti. Sveti njemi naj večna svetlost!

Trije letalci so se bujli v Gruži v Dalmaciji.

Uboj v Ljubljani. Od sobote na nedelo noč je pa tekla krv v belo Ljubljani. Spoprijeli so se komunisti in Žerjavovi Orjunaši. Kak vsikdar, so tudi tu izživali Orjunaši, da je prišlo do streljanja. Mrtev je eden dečko, šteroga se ne ve k šteroj stranki pripada, eden pa je ranjen v obe nogi. Tak teče pri nas v Sloveniji bratovska krv po nedužnom in to ne pomeni za naš narod nikaj dobroga.

Svet.

Velka automobilska nesreča. Iz Düsseldorfa poročajo, da je vlak zdrōbo automobil, v šterom so je pelao herceg Salm-Reiferschied s svojov družinov. Herceg i šofer sta bila na mestu mrtiva, njegove tri hčere pa sō prepelali teško ranjene v špitao.

Salamonska sodba. Dva biciklista sta povozila gosko. Kmetica je zahtevala za njo 400 kron. Biciklista sta joj ponūvala 300 kron, i sta pravila, da več nemata. Ona je ne štela meti. Te sta njoj pravila naj vzeme 300 kron i pa gosko. Ne je štela. Pozvali so župana. Vzeme gosko, jo zvaga i pravi biciklistoma, naj njemi data 300 kron. Vzeme bankaš, da šče 100 kron zraven, zroči 400 kron kmetici i ide z goskov lepo domo.

Domača politika.

Pašičova vlada je v ostavki. Drži se vlasti kak klešč, naj v zadnjih vōraj reši še tisto, ka njoj je navao.

Proti Orjuni je dao odredbo minister notranjih zadev Srškič. Že davno bi trebela, a hvala Bogi, da je bar zdaj včinjeni te stopaj. Morilci i razbijaci naj se kaštigajo.

Protivladne stranke so po svojih zastopnikaj mele spravišče v Beogradi i naznanile javnosti, da ščejo delati, ne trebe volitev. Kralj je tudi za delavno vlado.

Pogajanja med Madjarskov i našov državov so se v prvom deli dokončale v Beogradi. Protokoli so podpisani. Pogajanja do se nadaljavala v jesen.

Poslanci v Beogradi. Za minočo sredo so vsi poslanci bili pozvani v Beograd. Kak se vidi se v našoj notranjoj politiki začne novo življenje.

Svetovna politika.

Brazilijska. Revolucija ide proti konci, vlada je upornike premagala.

Zahvala.

Za mnogobrojno kraženo sočutje ob smrti naše nepozabne matere, Viktorije Baller roj. Benarič izrekamo vsem najiskrenjšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo vsem tistim, ki so drago pokajnico spremili na zadnjem potu.

Družina Baller
in vdova Gomboš.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik forrón szöretett, drága jó anyánknak elhunytá alkalmával a temetése megjelenni szívesek voltak és ezzel mély fájdalomukat enyhítették, ez uton mondunk köszönetet.

Baller család
és özv. Gombosiné.

MALI OGLASI

V najbolšem stanju se nahajajoči motorbicikli znamke „Puch“ 3 HP. se za polovično ceno oda pri FRANCI SERŠEN v Ljutomeri (pri cerkvi).

K odaji je nova hiša, funduš 350 kl², tri sobe, kuhinja, shramba, klet, štala i trije svinjski hlevi. Več pove Franc Novak, zidarski podjetnik M. Sobota.

Les za ruš i gotov ruš ma k odaji Brgles Janoš, tesar v Salamoncih p. Puconci.

Krojaški (saholski) vačenec (inaš) se sprejme pri Franci Jančar krojači v Gornjoj Radgoni.

Zagrebečka borza

dne 17. julia 1924.

Amerikanski dolar, 1 dolar	K 334—
Austrijska krona, 100 K	K —48
Čeho-Slov. krona, 1 K	K 972
20 kronski zlat	K 1180—
Francoski frank 1 frank	K 1680
Madjar. K 100 (nova em.)	K —40
Švic. fran., 1 fr.	K 60—
Talijanske lire, 1 lira	K 1420

Zürich:

Dinar 100 Din.

Sv.frcs 6:35

Oglasi.

I. Jako dobro, močno vino, lastnoga pridelka oda v vsakoj vnožini od 150 litrov naprej

po 17 kron liter

Franc Seršen v Ljutomeri.

Krčmari dōhjo tam tudi druga vina bole falo kak indri.

Proda se

po zelo ugodnoj ceni aparat za izdelovanje sodavice s 500 steklenicami:

Poizve se pri bivšem notarju v Gornjoj Lendavi.

SALONIT

je najboljši škrlj (pala)

za pokrivanje strehe je bolši od vseh drugih materalo, lehk i nezgorljivi, dugo drži i je tudi najfalejši.

Dela se po staroj Hatschekovoj formi „ETERNIT“.

Za pokrivanje strehe se da večle na garancija.

Izdelavle se v Solini pri Splitu v zalogi je pri

Čeh & Gašpar-i,

trgovina z mešanim blagom, železninov, polskimi pridelki.

MURSKA SOBOTA, Prekmurje.

Napredaj je 66 plügov

njiv i travnikov i več trg. hž v Dolnoj Lendavi; — na Bistrici pa 70 plügov travnika. Kūpci interesenti naj se zglašjo pri dr. VILJEMI NÉMETHY, odvetniki v Dolnoj Lendavi.

SLOVENSKA BANKA

podružnica Dolnja Lendava

plača najbolje

dolarje in zlate peneze.